

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Autoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 71. Quid statuendum circa expectativas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

Porro hæc prohibitio promissionis beneficii vacaturi solum respicit Episcopos aliosque Prælatos Papæ inferiores, (& inter hos quoque Legatum de latere juxta *c. dilectus filius. de præb.*) utpote non valentes dispensare in jure communi; & non ad Papam; quin is necessitate vel publica utilitate urgente, aut alia justa de causa promittere possit beneficium vacaturum; cum sit supra jus positivum humanum, ut dictum *q. præced.* Fagn. *in cit. c. nulla. h. t. num. 82.* Neque etiam contra hanc Pontificis potestatem objici potest, quod talis promissio, utpote involvens votum captandæ mortis, repugnet juri naturali & divino; cum tale votum non involvat formaliter aut casualiter, sed solum occasionaliter; ut cum Jo. And. *in c. propositus. h. t. num. 4. v. vacaturæ.* Pirh. *h. t. num. 5.* & cum Fagn. *loc. cit. n. 15.* Reiffenst. *h. t. n. 43.* Fuisseque tales promissiones de vacaturis factas à Pontificibus constat ex *c. ne captanda. & c. auctoritate. h. t. in 6.* quamvis post Tridentinum eas factas notet Gonz. *ad Reg. 8. Cancell. §. 1. proam. num. 60.*

Quæst. 70. Num ergo etiam prohibita promissio de aliquo beneficio vacaturo in genere, sub hac verborum forma: conferam, cum potuero; vel cum occasio se obtulerit?

REsp. Tametsi valuerit jure antiquo juxta *c. accedens. h. t.* & Gl. *ibid. v. in casu*, quod ipsum pluribus ostendit Pirh. *h. t. à num. 10.* modò tamen ea non obligat vi juris recentioris, nimirum *s. detestanda. h. t. in 6.* per quod ob plurima incommoda & gravamina inde sequentia, de quibus citatum Cap. expresse, revocatur, & omnes omnino promissiones, tam sub prædicta, quam sub alia quacunque forma conceptæ, per quas directè vel indirectè aperiri via valeat ad beneficia vacatura, auctoritate Apostolica penitus reprobantur & cassantur, nullumque per tales promissiones obligari decernitur. Vide Fagn. *l. c.* Pirh. *h. t. num. 13.* Non tamen per hanc constitutionem prohibitum, fieri promissionem de præbenda recepto in Canonicum, si fiat sub dicta verborum forma: cum primùm fieri poterit, vel facultas se obtulerit; secus, si fiat simpliciter: *cum vacabit*, ait Pirh. *cit. num. 13. in fine*, cum Gl. *in cit. c. detestanda. v. indirectè.*

Quæst. 71. Quid ergo statuendum circa expectativas?

REsp. Expectativa, de quibus agit *c. propositus. h. t.* & *toro cit. eod. in 6.* & *Clem. unic. eod.* statuuntur ferè sequentia, de quibus egi *in for. benef. p. 2. à quæst. 628. ad qu. 639.* Quòd sint literæ Apostolicæ, in quibus mandatur locorum Ordinariis, huic vel illi clerico provideri de beneficio proximè vacaturo. Azor. *p. 2. l. 6. c. 32. quæst. 1.* Occasionem iis dedit, quòd olim Episcopi quidam abutentes potestate conferendi beneficia, præferrent indignis dignis, vel promotos, præsertim à se ad Ordines, repellerent à beneficiis. Unde Pontifices Ordinariis præcipere ceperunt, ut idoneis, præsertim ordinatis à se sine beneficio; quin & certo alicui à se nominato ob insignem vitæ integritatem & literaturam, vel ob collatum aliquod in ecclesiam meritum de beneficio providerent. Azor. *loc. cit.* Earum usus verisimiliter

R. P. Lour. Jur. Can. Lib. III

non fuit ante annum 1150. Azor. *loc. cit.* cepit circa tempora Alexand. III. qui anno 1198. inivit Pontificatum. Lotter. *de re beneficiar. in apparat. num. 14.* Invaluit sub Innoc. IV. qui creatus Papa anno 1244. usque adeò, ut diversæ expectativarum formulae conceptæ fuerint. Campeg. *tr. de reservat. benef. num. 10.* Continuatus ferè ad Tridentinum usque, ut constat ex literis decretalibus sub *tit. de rescript. de præb. de concess. præbend.* Sublatu de in Germania per *Concord. German.* facta Ordinariis collatoribus à Papæ promissione de non gravando illos in alternis mensibus quò ad beneficiorum collationem. Ac demum generaliter à Trident. *Sess. 24. c. 19. & Sess. 25. c. 7.* dum statuit nulli omnino impofterum quovis colore quaesito eas concedendas, & hæcenus concessas non valere. Barbof. *jur. eccles. l. 3. c. 13. n. 10.* Zypaus *Jur. Pontif. l. 3. ad h. t. num. 1.* Lotter. *loc. cit. n. 16.* Unde, ut idem, vi hujus decreti Trid. evanuerunt memoratæ Decretales & ingentia DD. super expectativis commentaria. Porro ex hac abrogatione universali colligi posse, erigi non posse Canonicatum supernumerarium, ad futuram præbendam juxta declarat. S. Cong. Concil. ait Gonz. *ad reg. 8. in proam. §. 1. num. 64.* apud Barbof. & Zip. *LL. cit. de quo expressius quæst. seq.* quamvis Garc. *p. 1. c. 1. n. 5.* apud Zyp. *loc. cit.* dicat, non tolli per hoc decretum consuetudinem titulorum Canonicorum expectantium præbendam, uti nec consuetudinem immemorabilem, quæ eligi solent aliqui Canonici, quibus demum cedat præbenda primò vacatura, præsertim, si inter expectantes non senior assumi ex ordine, sed magis idoneus eligi soleat. Extendere se etiam hoc decretum ad reservationes mentales (quales dicebantur, dum Papa reservabat beneficium vel in specie vel in genere per Bullam vel Breve, ut personæ gratæ provideret, quam non exprimebat, sed in mente retinebat,) habent Barbof. & Zyp. *LL. cit.* & apud illos Gonz. *loc. cit. num. 67.* An verò se extendat ad indulta concessa Universitatibus & Collegiis, vide apud me, *loc. cit. quæst. 630. n. 2.* Illud certum, decretum illud absolute non removere Coadjutorias cum futura successione, etsi & hæc rationem expectativæ, seu talis gratiæ prævenientis vacationem habeant. Lotter. *l. 2. qu. 25. num. 6.* & patet ex quotidiana praxi Pontificum concedendi illas. De cætero indubitatum est, posse Papam ex plenitudine potestatis, quæ est supra Concilium, derogare hodieum adhuc isti decreto Concilii, utpote quæ nec in minimo per illud diminuta aut restricta. Lotter. *loc. cit. num. 4.* C. de Luca *ad Trid. d. 45. num. 1.* quin &, ut Lotter. *num. 3.* ea concessio habere potest summam honestatem fundatam in utilitate judicio Papæ expensa & æstimata ex meritis personæ, cui talis gratia fit. Quamvis in utenda hac plenitudine potestatis & jure suo post Tridentinum Pontifices admodum rati sint, ut etiam ab istiusmodi gratiis abstinerint. Lotter. *loc. cit. num. 5.* C. de Luca, *loc. cit.* vide me *loc. cit. p. 2. quæst. 631.* Ubi verò conceditur talis expectativa, ante acceptationem illius (quæ eget expressâ declaratione expectantis, nec aliter præsumitur,) nullum prorsus jus considerabile ei confert. Post acceptationem etiam jus aliud ei non quaritur præter jus simplex implorandi officium Judicis, secundum Gl. *in c. veniens. de renunc. v. renunciasse;* apud Lotter. *loc. cit. num. 76.* quòd jus non censetur præservatum ob modicum præjudicium, quod inde fit

F

exspe

expectanti, utpote cujus gratia tunc non consumitur ut Rota. *decis. 17. de prebend. in noviss.* apud Lott. *num. 77* qui hæc ipsa tenet. *num. 82.* dum expectativa conceditur in forma simplicis mandati de providendo; dum nimirum Papa mandat certis executoribus, ut provideant impetranti de beneficio vacaturo, quod is duxerit acceptandum. Idem tenere videtur, Laym. *ad c. ad audientiam, de rescriptis, num. 1.* dum ait; habens gratiam expectativam, eo ipso, quod provifus non est, non habet jus ad beneficium nisi remota contrarium sentientibus Chok. *de perm. benef. c. 1. num. 4.* Paris. *l. 2. q. 23. num. 15.* & alii apud Lotter. *num. 78.* nimirum per acceptationem expectativam acquiritur jus ad rem. Vide de hoc dicta à me. *de primariis. precibus.* Quod si tamen expectativa concessa in forma simplicis provisionis; dum nimirum providet Papa alicui de beneficio vacaturo, quod decernit acceptandum cum clausula: *pro nunc, pro ut ex tunc.* quo casu etsi constituti executores, gratia tamen dicitur perfecta, nec revocatur morte concedentis, in eo, inquam, casu illico, ut expectans acceptavit, licet nec dum videatur habere titulum, dicitur tamen ei jus acquisitum in re vigore dictæ clausulæ retroactivæ, quæ, acceptione secuta, trahit gratiam ad tempus datæ, ut Lotter. *n. 80.* citatis aliis.

2. Denique expirat expectativa primò per renunciacionem illius. Possit enim illam resignari simpliciter, non tamen in favorem (uti nec permurari potest cum beneficio, & nequidem cum jure ad illud propriè. De quo vide me. *p. 2. q. 636.*) ut AA. communius Laym. *loc. paulo post citand.* Paris. *l. 2. q. 23. num. 14. & 15.* citans alios. Idque sine autoritate superioris. Laym. Paris. *LL. cit.* vide me. *p. 2. q. 636.* Secundò per hoc, quod expectans si assequatur beneficium incompatible cum eo, ad quod habet expectantiam ejusque pacificam possessionem. *c. si pauper. de prebend. in 6.* Laym. *in c. ad audientiam, de rescriptis, num. 1.* Paris. *l. 1. q. 1. num. 19. juncto. num. 10.* citans alios. Tertio morte concedentis, nempe in forma simplicis mandati, secus ac accidit, dum is mandat conferri vacans. Item secus, ac accidit, dum conceditur in forma simplicis provisionis. De quo vide me. *l. c. q. 637. num. 2.* Suntque hæc fere principaliora, quæ de expectativis queri possunt. De reliquis vide me. *l. c.* nimirum ad quæ beneficia se extendant expectativæ. *q. 633.* an, dum non sortita effectum quo ad primum vacans capiat secundò vacans. *q. 634.* quæ ex pluribus expectativis concurrentibus præferenda. *q. 635.* quando expectativa censeatur irrita. *q. 638.* Vide quoque plura de istiusmodi mandatis ad providendum de vacaturis apud Pirh. *h. t. num. 43.*

Quæst. 73. An & qualiter non obstantibus dictis de expectativis, recipi possint Canonici supernumerarii cum expectatione futura præbendæ?

1. R. Esp. Primò: receptionem istiusmodi Canonicorum carentium ad aliquot annos præbenda, eamque primò vacaturam expectantiam fieri posse, suadet praxis & consuetudo plurium Ecclesiarum cathedralium & collegiatarum, & sumiturque ex pluribus textibus Juris canonici,

in quibus id factum perhibetur; nec à Pontifice reprobatum, sed potius approbatum, aut etiam justum talibus provideri ex fructibus excrecentibus de præbenda, quamprimum se occasio obtulerit, seu primo vacatura. ut *c. cum M. de constit. c. relatum. c. dilectus. de præb. c. cum super. h. t.* vide Fagn. *in cit. c. dilectus.*

2. Resp. Secundò: valere talem receptionem purè & simpliciter factam, etsi cum intentione, ut receptus habeat præbendam primò vacaturam, extra dubium est, ut cum Gl. *in c. cum M. v. ad vacaturas præbendas.* Abb. *ibid. num. 28. & 29.* Fagn. *num. 58.* talis enim receptio nec promissionem beneficii (utpote quod non promittitur, sed actu conferitur) aut etiam promissionem vacaturæ præbendæ; non continet cum eo ipso, quod Canoniam conferatur purè & simpliciter, conferatur sine pacto seu promissione ipsius præbendæ. His non obstante, quod Canonico supernumerario recepto debeat conferri præbenda, quam primum vacaverit, seu ex crecentibus fructibus, occasio se obtulerit; cum ea debita non sit ratione promissionis alicuius (quæ si interveniret in continenti receptionis in Canonicum, vel etiam ex post facto, nullius esset roboris, etsi receptio ipsa in Canonicum seu ad Canoniam, quæ quid distinctum est & separabile à præbenda, subsistat, Gl. *in c. de restanda, h. t. in 6. v. indirectè,* Fagn. *in c. cum M. à num. 59.* citans alios) sed ratione Canonicatus jam obrenti, seu ex vi connexionis, quam habet Canoniam cum præbenda; jure sic disponente; cum, ut dicitur *cit. c. dilectus filius,* videatur indignum, ut receptio in Canonicum præbendæ beneficio fraudetur. Gl. *in c. 2. h. t. v. indirectè,* Fagn. *l. c. num. 63.* Neque hujus contrarium inferitur ex eo, quòd quidquid de jure communi inest tacitè (qualiter receptioni in Canonicum tacitè inest debitum conferendi præbendam vacaturam) illius etiam expressa promissio sit valida; cum tæpe expressa nocent, non expressa non nocent, juxta *Reg. expressa. ff. de Reg. juris.* & sic in præsentè, si promissio præbendæ hæc expressè, est invalida ob resistentiam juris tale pactum, utpote inducens vorum captandæ mortis, reprobantis *c. nulla. h. t.* quale quia non includit intento conferendi præbendam; quia ea non est promissio, nec fundata necessario in promissione, sed in lege obligante ad conferendam præbendam, receptio in Canonicum non impedit, quo minus ipsa receptio facta simpliciter sit valida; atque ita intendere seu velle conferre præbendam primò vacaturam, & promittere illam esse longè diversa, patet ex eo, quòd Episcopus aut Capitulum præterito Canonico supernumerario recepto, conferret præbendam proximè vacantem alteri, ageret quidem illicitè, utpote contra dispositionem juris communis, reputantis indignum & incongruum, ut receptus in Canonicum careat præbendâ, non tamen conferret invalidè, Arg. *c. si soli. h. t. in 6.* junctâ Gl. *v. firmitatem.* nec etiam peccaret contra justitiam; cum nullibi in jure habeatur, quòd ex tali receptione alicui recepto in Canonicum jus ad vacaturam præbendam acquiratur; sed nec Capitulum recipiens jus tale dare possit, sed solus Papa. Adeoque etiam receptus neque ut promissarius, neque cui aliter jus ad præbendam primò vacaturam competeret, actionem ullam haberet contra alium, cui præbenda illa jam vacans se invito conferretur, isque eam possideret Innoc.